

"אורות הפרשה" עלון פרשת השבוע כיתה קטנה אבל גדולה!

בס"ד ♦ שבת קודש פרשת ויקרא - ו' אדר ב' תשע"ד ♦ עלון 70

"צריכים תמיד למצא את הצד המכובד שבכל ענין, אז יגלה אור העולם כולו, בכבודו העליון, ויחל להתקיים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ".

העלון יוצא לעילוי נשמת חיילי צה"ל שנפלו על קדוש השם הי"ד

קרבנות העתיד בבית המקדש השלישי - הרב ארי יצחק שבט

פתיחת חומש ויקרא מהוה הזדמנות לדון באחד מהחידושים הרבים וכבדי המשקל של מרן הרב קוק זצ"ל, בנוגע לקרבנות בעתיד. רמז קל התפרסם בשנת תרצ"ט בפירושו על הסיפור עולת ראייה, "אבל לעתיד לבא שפע הדעת יתפשט ויחדר אפילו בבעלי-החיים, "לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, כי מלאה הארץ דעה את ד", וההקרבה שתהיה אז של מנחה, מהצומח, תערב לד' כימי עולם וכשנים קדמוניות. מאוחר יותר, התברר שהרב מרחיק לכת לכתוב שלעתיד, יהיה אף אסור להקריב קרבנות מן החי, "לא יהי צריך לקחת מהם ולהקריב, ויהי אסור בזה, ותהי ההקרבה רק מנחה מהצומח". אמנם, הרב בודאי הכיר את דברי הרמב"ם ביסוד התשיעי של עיקרי האמונה, שהמצות לא תתחלפנה,¹ וגם את התייחסותו המפורשת בנדון, ש"המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה... ובונה המקדש... וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם, מקריבין קרבנות...". ראוי לפרסם כי בשנים האחרונות יצאו לאור כתבים נוספים, בהם מבהיר ומבסס הרב את דעתו החדשנית לכאורה, ומתיישב גם עם הקושיות מדברי הרמב"ם. מדובר לדעת הרב, ברעיון המופיע כבר בחז"ל, ולפיו בתקופה שנהיה ברמה מוסרית כה גבוהה, שיתנזר האדם כבר גם מאכילת בעלי חיים, "ותכונת המוסר תתרומם כ"כ עד כדי הערת הצד החיובי של משפט בעלי החיים ביחשו של האדם אליהם, על העת ההיא שהיא ראש פסגת הגעת הקולתורה (=התרבות) הטהורה, אמרו חז"ל דברם הגדול ומפליא: כל הקרבנות בטלין לעתיד לבוא. והכתוב אומר על קץ החזון, 'וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים' והבליט מנחה מן הצמחים, במקום הקרבנות". לגבי השאלה, כיצד ניתן, מבחינה הלכתית, לבטל מצוות, משיב הרב זצ"ל שיש לסנהדרין את הכח לדרוש את פסוקי התורה מחדש לפי רמזים בפסוקים, טעמא דקרא, הסברה הישרה, והמוסר המתקדם, וגם לעקור מצוות עשה בצורה פאסיבית: "שהסנהדרין אז ימצאו לנכון, ע"פ הכח שיש להם לעקור דבר מן התורה בשב-ואל-תעשה, לפטור מקרבנות החובה של מין החי, כיון שכבר חדלה הריגת החי מן המנהג של תשמישי הרשות. והמקרא מסייע, שקרא הכתוב לקרבן לחם, 'את קרבני לחמי לאשי', ואח"כ אומר "את הכבש אחד", הא כיצד? כל זמן שבע"ח קרבים לתשמיש הרשות, עשה בע"ח לגבוה, אבל כשבע"ח אינם קרבים לרשות, עשה הקרבנות מלחם, ועל זה רמזו חז"ל: "כל הקרבנות בטלין וקרבן תודה אינה בטלה", שיש בה לחם... רק כעת עד זמן ההשלמה תאמר להם שיקריבו כבשים, ומותנה תמיד לריח ניחוח, וכיון שיבורר בזמן ההשלמה שהריגת הבע"ח [אינה ראויה] אי אפשר שתהיה לריח ניחוח". מוסיף הרב קוק, שיש מקום גם לדרוש שהקרבנות מועילות רק אם "לרצונכם תזבחו",¹ או שהזבחים נצטוו בזמן שרק כהנים עובדים, אך לא כשגם בכורים יעבדו.¹ מצד שני, באגרת שנכתבה כעשרים שנה לאחר דברי הרב על ביטול הקרבנות, הוא משיב בצורה יותר שמרנית, "ובעניין הקרבנות, ג"כ יותר נכון להאמין שהכל ישוב על מכונו".¹ דבריו מתיישבים על פי מה שכתב הרב זצ"ל בעצמו במקום אחר, שלמרות שהצדיק אפשרות לסנהדרין לבטל את הקרבנות, אולי בכל זאת, מדובר בשלבים שונים, ויתכן וביטול הקרבנות יהיה רק לאחר תחיית המתים, שיש אומרים שאז "עתידות מצוות להתבטל".¹ כלומר, כל האפשרויות הללו פתוחות וכשרות.

למשפחת כיתה י/3 שלוחה ברכת שבת שלום

יו"ל ע"י כיתה י/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט תשע"ג כל הזכויות שמורות

לא רק ישיבת מאה שערים הייתה קשורה למרן הראי"ה, אלא גם השכונה כולה. על אחד הביקורים הראשונים של הראי"ה (לאחר עלותו לירושלים) בשכונה זו, אשר נערך באחד מימי חג הסוכות, מספר תלמידו ר' מנחם מנדל פרוש זצ"ל:

"מעולם לא טעמה ירושלים מזמן חורבן בית המקדש טעם שמחת החג, שמחה עילאה, כבחג הסוכות הראשון בבית הרב. רגיל הייתי לומר שהעונש הכי גדול שנענשו מתנגדי הרב, היה זה שלא זכו ליהנות מאור פניו ומאמרותיו הנעימים. [...] ביום הושענא רבא, לפנות ערב, באו חברי ועד מאה שערים עם גבאי ביהכנ"ס ועוד נכבדים, ולקחו את הרב לתפילת מעריב והקפות בבית הכנסת הגדול 'שועת יעקב'. את כל הדרך עברו בשירים ונגינות עם תזמורת וריקודים, וכל בני מאה שערים נהרו לקראת הרב ומלוי".

עוד מספר רמ"מ פרוש:

"קרה פעם אחת כשהתפרסם שהרב ידרוש בשבת ידועה בישיבת מאה שערים, והמקורבים לרב היו רגילים לבוא לבית הרב ללכת אתו אל מקום הדרשה, וביניהם גם אני. וכעוזבו את הבית נמצא בין ההולכים אחרי הרב גם אביו, וכאשר הביט הרב לאחוריו וראה את אביו, עמד מלכת.

כשאביו הרגיש את הדבר, ניגש אליו ושאלו מה אתה אומר, האם אפשר גם לי ללכת לשמוע?

ענה לו הרב: האם לא מספיקה בשבילי אימתא דצבורא... אביו הבין לכוונתו, ועשה עצמו כאילו חזר לביתו, ואח"כ הלך לשם לבדו, שלא ירגיש בו.

משנת - הראי"ה זצ"ל

אָדָם פִּי יִקְרִיב [א, ב].

"לעתיד, זבחי בעלי חיים יתמעטו מאכילת רשות ודאי, כי הכתוב אומר: "כי תאווה נפשך לאכול בשר". ואיך תאווה הנפש השלימה לאכול בשר מן החי? [...] או שהסנהדרין אז ימצאו לנכון, על פי הכח שיש להם לעקור מן התורה בשב ואל תעשה, לפטור מקרבנות החובה של מן החי, כיון שכבר חדלה הריגת החי מן המנהג של תשמיש הרשות, והמקרא מסייע [...] ועל זה רמזו חז"ל "כל הקרבנות בטלים, ותודה אינה בטלה" וכו'. ויוכל להיות שעל פי הסנהדרין ועל פי הנביאים תשוב העבודה לבכורות, כיון שימצא על זה מקרא מפורש אין זה עוקר דבר מן התורה, כיון שהבכורות נפסלו ע"י חטא העגל, אי אפשר שיהיה דבר של חטא קיים לעד, כי התשובה קדמה לעולם. על כן כשיתוקן כל רושם של חטא תשוב העבודה לבכורות [...] ויש לדרוש שחובת קרבנות בעלי חיים אינם אמורים כי אם כל זמן שהמקריבים הם כהנים. על כן כתיב "וישחט אותו על ירך" "וזרקו בני אהרן את דמו". אמנם זה החזיון הוא לימים רחוקים מאוד, ויוכל היות שתיתקן העולם בתחיית המתים יהיה לפני זה".

[מרן הראי"ה, 'קבצים מכת"ק', ח"ב, עמ' טו-טז].

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד